

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У статті автор визначає основні шляхи удосконалення курсу теорії і методики фізичного виховання рекомендує при цьому використання кредитно-модульної системи організації, мультимедійних технологій і використання опорних конспектів текстів лекцій в схематичному і текстовому варіантах.

Ключові слова: модуль, мультимедіа, опорні конспекти

Вступ. У сучасних умовах інтегрування України у Європейську систему вищої освіти на перший план виходить необхідність реформування системи освіти України, її удосконалення, підвищення рівня якості. Виходячи з цього, стратегічним завданням реформування вищої освіти України є трансформація кількісних показників освітніх послуг в якісні, що передбачає перегляд змісту вищої освіти та наповнення його новітнім матеріалом, впровадженням сучасних технологій навчання. Разом з тим нагальною потребою є підвищення зацікавленості студентів у якості навчання, залучення кожного студента до активної пізнавальної діяльності на підставі посилення ролі навчально-дослідної та науково-дослідної роботи.

Аналіз публікацій наводить на думку, що у сучасних умовах основним завданням вищої освіти є розвиток особистості студента, його зацікавленість у фундаментальних знаннях, а також потреба в підвищенні загальноосвітнього та професійного рівня. Цього можна досягти за умови розвитку педагогічних технологій, які сприяють збагаченню професійно-педагогічної і, зокрема, професійно-методичної підготовки студентів, наповнюючи їх новим змістом, формами, методами та прийомами навчання.

Сучасна система освіти бере орієнтацію на особистість, яка розвивається сама, свідомо враховує індивідуальні особливості, потреби, можливості студентів, а також їх право вибору освітніх траєкторій, способів і форм організації навчання, що було неможливим в рамках традиційної освіти. У цьому аспекті на перше місце дедалі виходять нові інформаційні технології як у наукових дослідженнях, так і в навчальному процесі. Як зазначає О.М. Піхота [1], ми існуємо у стані переходу від індустріального століття до інформаційного. Комп'ютерні і комунікативні технології є цілком очевидними проявами інформаційної революції. Тому стає зрозумілою та зацікавленість, що виявляють до комп'ютера студенти і викладачі. Комп'ютер дає нові можливості для творчого розвитку, дозволяє звільнитися від наукового традиційного навчання і розробити нові ідеї, дає можливість вирішувати цікавіші і складніші проблеми.

Як наголошують Ю.Д. Желєзняк, П.К.Петров [2] в галузі фізичного виховання і спорту для забезпечення наукової і методичної діяльності використовуються Інтернет-технології з метою пошуку та обміну інформацією, телеконференції, електронні таблиці в

процесі обробки та оцінки результатів дослідження, створення комплексних текстових документів за допомогою процесора Microsoft Word і таке інше. Одним з основних напрямків інформаційних технологій є широке використання в процесі вивчення навчальних дисциплін комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання [3].

Такий стан удосконалення вищої освіти змінює статус викладача, який все більше виступає у ролі організатора самостійної пізнавальної діяльності студентів, компетентного консультанта та помічника.

Мета дослідження полягає у визначенні шляхів удосконалення викладання теорії і методики фізичного виховання у вищому навчальному закладі.

Методика дослідження була спрямована на вибір адекватних методів для досягнення висунутої мети, а саме: аналіз практики підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання, педагогічні спостереження за навчально-виховним процесом, опитування студентів, метод моделювання та конструювання.

Результати дослідження та їх обговорення. У процесі підготовки фахівців з фізичного виховання у вищих педагогічних навчальних закладах основною профілюючою дисципліною виступає теорія і методика фізичного виховання. З метою удосконалення викладання даної навчальної дисципліни було визначено декілька шляхів: удосконалення змісту та удосконалення методики викладання

Удосконалення змісту теорії і методики фізичного виховання проходило на підставі використання кредитно-модульної системи організації, згідно з якою зміст навчальної дисципліни було розподілено на змістовні модулі. Змістовний модуль навчальної дисципліни містить окремі модулі (теми) аудиторної та самостійної роботи студентів. Модуль — це логічно завершена частина теоретичного і практичного матеріалу дисципліни.

У нашому варіанті ми зміст теорії і методики фізичного виховання розподілили на загальні модулі у яких виділили на II курсі — загальну теорію фізичного виховання; на III — методику фізичного виховання різних груп населення та на IV — спорт і спортивну підготовку.

У межах вищезазначених загальних модулів передбачається навчальна діяльність студентів у формі лекційних, семінарських занять, самостійної роботи. Ця робота буде утворюватися на принципі модульності, який ви-

значає підхід до організації оволодіння студентом змістовними модулями й проявляється через специфічну для модульного навчання організацію методів і прийомів, навчально-виховних заходів, основним змістом яких є активна самостійно-творча пізнавальна діяльність студентів, а також на принципі діагностичності, який полягає в забезпеченні можливості оцінювання рівня досягнення. На підставі цього у кожному семестрі виділяються контрольні модулі у змісті навчального матеріалу.

Основною структурною одиницею виступають лекційні заняття. У залежності від кількості годин, які виділяються на викладання лекційних тем, змінюється і кількість модульних контролів. Модульний контроль — це підсумковий контроль якості засвоєння студентом теоретичного й практичного матеріалу кожного модулю дисципліни теорії і методики фізичного виховання.

Модульні контролі проводяться й перевіряються в терміни, визначені деканатом як контрольні тижні, на потоці у вигляді письмових контрольних робіт. На перевірку письмових робіт викладачу виділяється 0,25 годин на одного студента.

Удосконалення методики викладання курсу теорії і методики фізичного виховання проходило шляхом використання мультимедійних технологій на підставі презентації кожної окремої теми лекційного матеріалу. Основною структурною одиницею такої технології виступає використання опорних конспектів курсу лекцій у схематичному та текстовому варіанті.

Курс теорії і методики фізичного виховання має дві основні мети: дидактичну та розвиваючу.

Дидактична мета — ознайомити студентів із широким спектром напрацьованих наукою і практикою знань у галузі фізичного виховання і спорту, також педагогічних технологій, які використовуються у процесі фізичного виховання різних груп населення і зокрема учнів загальноосвітніх шкіл.

Розвиваюча мета — сформулювати умови щодо набуття майбутніми вчителями фізичного виховання вмінь та досвіду здійснювати педагогічну діяльність в різних сферах фізичного виховання, оздоровчої фізичної культури і спорту, фізичної реабілітації.

Основна перевага використання мультимедіа в процесі читання лекцій в тому, що викладач може дати великий обсяг навчального матеріалу в схематичному та текстовому варіанті.

Особливістю викладання цього матеріалу є його орієнтація на проблемний діалог, розвиток мислення студентів, їх творчих здібностей, аналітичних якостей. Велику допомогу у цьому надають опорні конспекти курсу лекцій з теорії і методики фізичного виховання для студентів II, III, IV курсів, а також опорні конспекти оглядових лекцій на рівні робочого зошиту студентів.

Студенти не конспектують лекційний матеріал, бо він в них вже є, а працюють над ним шляхом сприйняття пояснення педагога в умовах проблемної

ситуації, самостійного аналізу проблемних ситуацій. Тобто на перший план виходить не тільки засвоєння системи знань, результатів наукового пізнання, а саме формування навчально-пізнавальної діяльності студентів, що обумовлює початок мислення в процесі постановки і розв'язання проблеми.

Для підвищення зацікавленості студентів, а також для стимулювання їх професійного мислення текстовий варіант лекційного матеріалу можна доповнити відеоматеріалами. Відео-фрагменти уроку фізичної культури чи спортивних змагань, чи різних видів аеробіки зараз же на лекційному занятті аналізуються, пояснюються, а також спонукають студентів до пошуку нових шляхів, методів вирішення задачі.

Разом із зоровою наочністю сприйняття навчального матеріалу педагог може використовувати слухову наочність на підставі підкріплення лекційних теоретичних положень музичними прикладами. Саме такі приклади дають можливість студентів не тільки проаналізувати навчальний матеріал, а ще й відчути внутрішні почуття за допомогою музики, підвищити емоційний фон занять, зняти нервову напругу. Наприклад, при опрацюванні різних функцій музики на уроці ритмічної гімнастики схема підкріплюється відповідною музикою. При цьому викладач повинен коментувати цю схему у відповідності з часом звучання музики.

Великі можливості у викладанні лекційного матеріалу має відеопрезентер. Тобто для створення проблемної ситуації лектор може давати декілька варіантів, наголошуючи на позитивних та негативних моментах кожного. Студент повинен на підставі аналізу обрати якийсь один та обґрунтувати, чому саме. При цьому розумова діяльність стимулюється постановкою питань. Питання на лекції повинні бути складними настільки, щоб викликати ускладнення в студентів, і в той же час можливими для розв'язання проблеми при самостійному знаходженні відповіді.

Окрім того саме використання відеопрезентера дає можливість викладачеві доповнити свою думку додатковою науковою інформацією, розширити коло наукового пізнання на підставі формування пізнавальної самодіяльності студентів на лекції.

Висновки та перспективи подальшого розвитку. Таким чином, можна резюмувати, що впровадження кредитно-модульної системи навчання стає можливим тільки завдяки використанню диференційної оцінки занять та визначення рейтингу студентів. Кредитно-модульна система навчання стимулює системну самостійну роботу студентів протягом всього семестру й підвищує якість їхніх знань; сприяє виявленню та розвитку творчих здібностей студентів; підвищує об'єктивність оцінювання знань студентів.

Професійна підготовка майбутнього вчителя фізичного виховання може бути значно підвищена шляхом використання інформаційних технологій як навчального засобу.

Всі вищезазначені шляхи сприяють підвищенню

інтересу й активності студентів в самостійному вивченні теорії і методики фізичного виховання, а також виконання науково-дослідної роботи.

У плані перспектив можна зазначити, що така організація фахової підготовки надасть можливість сфо-

рмувати високий рівень професійних знань та умінь стосовно високоякісного проведення уроків фізичної культури для школярів різних вікових груп, опанування новітніми оздоровчими технологіями фізичного виховання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пехота О.М. Нові освітні технології / О.М. Пехота. — Київ: Вид. А.С.К., 2003. — 256 с.

2. Железняк Ю.Д., Петров П.К. Основы научно-методической деятельности в физической культуре и спорте / Ю.Д. Железняк. — М.: Academia, 2001. — 261

с.

3. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / под ред. Е.С. Полат. — М.: «Академия», 2000. — 272 с.

REFERENCES

1. Piekhota O.M. New educational technologies / O.M. Piekhota. — Kyiv: Publishing House A.S.K., 2003. — 256 p.

2. Zhelezniak Yu.D., Petrov P.K. Fundamentals of scientific and methodic activity in physical education and

sport / Yu.D. Zhelezniak. — M: "Academia", 2001. — 261 p.

3. New pedagogical and information technologies in educational system / edited by E.S. Polat. — M: "Academia", 2000. — 272 p.

С. А. Игнатенко

ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРЕПОДАВАНИЯ ТЕОРИИ И МЕТОДИКИ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ

В статье автор определяет основные пути усовершенствования курса теории и методики физического воспитания, рекомендует при этом использование кредитно-модульной системы организации, мультимедийных технологий и использование опорных конспектов текстов лекций в схематическом и текстовом вариантах.

Ключевые слова: модуль, мультимедиа, опорные конспекты.

S. O. Ignatenko

WAYS OF IMPROVING THE TEACHING OF THEORY AND METHODOLOGY OF PHYSICAL EDUCATION

In this article the author defines the main ways of improving theory and methodology of physical education course recommending the use of European Credit Transfer System, multimedia technologies and the use of reference work-book in scheme and text variants. Nowadays the main task of higher education is to develop the student's personality, his interest in fundamental knowledge and the need for improving the educational and professional level. This can be achieved under the condition of development of educational technologies which contribute to the enrichment of professional, pedagogical and, in particular, professional and methodical training of students. European Credit Transfer System stimulates systematic independent work of students throughout the whole semester and improves the quality of their knowledge; facilitates the identification and development of creative abilities of students; increases the objectivity of the evaluation of students' knowledge. Introduction of Credit Transfer System is possible only through the use of differential knowledge evaluation and determination of students' rating. Professional training of future teachers of physical education can be essentially enhanced by the use of information technologies as a teaching tool. All these ways contribute to the interest and activity of students in independent study of the theory and methodology of physical education and the scientific research. On such conditions the teacher acts as an organizer of independent learning of students, a competent consultant and assistant. In terms of prospects it may be noted that such an organization of professional training will provide an opportunity to create a high level of professional knowledge and skills in relation to high-quality physical training lessons for students of different ages, mastering the latest wellness technologies of physical education.

Keywords: module, multimedia, reference work-books.

Подано до редакції 25.03.14